

บทที่ 2

ผลงานวิจัยและงานเขียนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การจัดการชายฝั่งทะเล

การจัดการ คือ กิจกรรมหนึ่งที่มีมุ่งในการควบคุมปัจจัยต่าง ๆ ที่มีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อม และเป็นการดำเนินการอย่างมีประสิทธิภาพ มีระบบแบบแผน เป็นขั้นตอนทำให้นำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้ (เกษม จันทรแก้ว, 2545)

ชายฝั่งทะเล หมายถึง พื้นดินที่มีอาณาเขตติดกับทะเลหรือมหาสมุทร เกิดการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่ตลอดเวลา กล่าวคือ เป็นพื้นที่ที่ได้รับอิทธิพลจากปรากฏการณ์น้ำขึ้น-ลง อิทธิพลจากคลื่น กระแสน้ำ ลมมรสุม และอิทธิพลจากแม่น้ำที่นำพาน้ำจืดและตะกอนมาสู่พื้นที่ พื้นที่นี้ประกอบด้วย ชายหาด ที่ราบน้ำทะเลท่วมถึง ป่าชายเลน และแนวปะการัง (John R.Clark, 1995), (Robert Kay and Jacqueline Alder,1999)

Baker และประมุข (2529) ให้คำจำกัดความของเขตชายฝั่งทะเล (Coastal Zone) ไว้ว่า “หมายถึง พื้นที่ผิวของโลกซึ่งประกอบด้วยส่วนที่เป็นดินและน้ำรวมกัน ก่อให้เกิดเป็นสภาพภูมิประเทศ และระบบนิเวศ (ecological system) ซึ่งมีลักษณะเฉพาะ คำว่า (Zone) นั้นครอบคลุมทั้งบริเวณพื้นดิน และพื้นน้ำทะเล”

การจัดการพื้นที่ชายฝั่งทะเลเป็นการวางแผนกำหนดนโยบายการใช้ประโยชน์ทรัพยากรสิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเล เพื่อเน้นให้มีการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและจัดสรรทรัพยากรเพื่อตอบสนองความต้องการระดับต่าง ๆ ของมนุษย์ เช่น การใช้ทรัพยากรชายฝั่งทะเล การจัดการพื้นที่ที่อยู่อาศัย เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการทรัพยากร คือ สิ่งแวดล้อม การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม มีการจัดการไปในทิศทางเดียวกัน (Clark, 1995) โดยมีพื้นฐานอยู่บนความต้องการของมนุษย์และทรัพยากรธรรมชาติที่มี โดยวางกรอบนโยบายในการปฏิบัติของหน่วยงานที่มีจุดมุ่งหมายเดียวกันให้ดำเนินการไปในทิศทางเดียวกัน และการบังคับใช้กฎหมายที่เหมาะสม นอกจากนี้การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน (Sustainable Use of Resources) ต้องอาศัยการศึกษาข้อมูลที่มีความใหม่และทันสมัยเพื่อให้การจัดการพื้นที่นั้นตรงต่อความต้องการ และสามารถวางแผนการจัดการได้ทันทั่วถึง

คณะสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล (2533) ได้ทำการศึกษาข้อมูลพื้นฐานเพื่อการจัดทำแผนปฏิบัติการการอนุรักษ์ธรรมชาติเฉพาะแหล่ง ชายฝั่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช ตั้งแต่บริเวณชายหาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี ถึงอำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า พื้นที่ชายฝั่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช มีความหลากหลายและความซับซ้อนของปัญหา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขนาดของพื้นที่ที่มีขนาดยาวตลอดแนวชายหาดยาวเกินกว่าที่องค์กรท้องถิ่นขนาดเล็ก องค์กรใดองค์กรหนึ่งเพียงองค์กรเดียวจะดูแลรักษาได้ พื้นที่ในบางบริเวณอยู่ในความถือครองโดยชอบด้วยกฎหมาย ที่ดินมีราคาสูง การพัฒนาเป็นย่านธุรกิจการท่องเที่ยวกำลังทำรายได้ให้แก่เจ้าของที่ดินและผู้ประกอบการเป็นจำนวนมาก จึงเกิดปัญหาการบุกรุกพื้นที่ชายหาดและมีแนวโน้มว่าจะเกิดขึ้นรุนแรงต่อไป โครงสร้างและหน้าที่ขององค์กรที่เหมาะสมในการดูแลอนุรักษ์ชายฝั่งสมเด็จพระนเรศวรมหาราช จึงต้องมีลักษณะพิเศษ ในด้านการประสานงานปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกันทุกฝ่ายตลอดแนวชายฝั่ง ภายใต้การรองรับของตัวบทกฎหมายซึ่งมีผลใช้บังคับได้อย่างจริงจัง

ปีณา ด้านสกุล (2544) ได้ทำการศึกษาการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการบริเวณอ่าวไทยตอนในฝั่งตะวันตก โดยการวิเคราะห์สภาพการใช้ที่ดินจากภาพถ่ายดาวเทียม ร่วมกับมาตรการการจัดการพื้นที่ชายฝั่ง พบว่า บริเวณชายฝั่งตั้งแต่ปากแม่น้ำแม่กลอง ถึงแหลมผักเบี้ย มีการใช้ทรัพยากรที่หลากหลาย จึงทำให้เกิดปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากร ปัญหามลพิษ ปัญหาความขัดแย้งจากการใช้ประโยชน์ทรัพยากร ส่วนพื้นที่แหลมผักเบี้ยถึงปราณบุรี ปัญหาที่สำคัญเกิดจากกิจกรรมการท่องเที่ยว ปัญหามลพิษ ปัญหาการขยายตัวของชุมชน ปัญหาการกัดเซาะชายฝั่ง และได้เสนอแนวทางการจัดการการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่งแบบบูรณาการ โดยเน้นการแบ่งเขตกำหนดมาตรการควบคุมการขยายตัวของเมือง การใช้หลักเศรษฐศาสตร์ควบคู่ไปกับการบังคับใช้กฎหมายในการจัดการน้ำเสีย การส่งเสริมการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าชายเลน และทรัพยากรสัตว์น้ำอย่างยั่งยืน

แนวนโยบายและแผนการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเล

นโยบายและแผนการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.2540-2559 โดยสำนักงานนโยบายและแผนสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ได้ระบุนโยบายและแนวทางการดำเนินการกับทรัพยากรชายฝั่งทะเล ซึ่งกำหนดเป้าหมายและแนวทางการดำเนินการดังนี้

1. การพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลและการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่งทะเล

1.1 นโยบายการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล ต้องมีผลกระทบต่อทรัพยากรชายฝั่งทะเลให้น้อยที่สุด

1.2 นโยบายการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชายฝั่งทะเลต้องคำนึงถึงหลักการอนุรักษ์และศักยภาพการผลิตของชายฝั่งทะเล

1.3 นโยบายกำหนดเขตการใช้ที่ดินชายฝั่งทะเลและที่ได้น้ำทะเล พร้อมทั้งกำหนดแนวทางและหลักเกณฑ์การควบคุมการใช้ประโยชน์ที่ดินชายฝั่งทะเลและที่ได้น้ำทะเล เพื่อป้องกันผลกระทบสิ่งแวดล้อมและลดข้อขัดแย้งในการดำเนินกิจกรรมในพื้นที่

2. การสงวนรักษาและฟื้นฟูระบบนิเวศชายฝั่งทะเล

2.1 นโยบายสงวน และรักษาระบบนิเวศชายฝั่งทะเลให้เหมาะสมกับการพัฒนาที่ยั่งยืน

2.2 นโยบายเพิ่มประสิทธิภาพการบริหาร และการจัดการป่าชายเลนให้เป็นระบบและต่อเนื่อง

2.3 นโยบายเร่งรัดฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนที่เสื่อมสภาพ และเสริมสร้างพื้นที่ป่าชายเลนขึ้นใหม่

2.4 นโยบายอนุรักษ์สภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งทะเลและเกาะ เน้นการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนถาวร

กรมพัฒนาที่ดินได้วางแนวทางการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลให้อยู่ภายใต้ 4 หลักเกณฑ์ดังนี้ (ปวิธนา ด้านกุล, 2544 อ้างถึง กรมพัฒนาที่ดิน, 2542)

1. การใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลจะต้องรักษาความหลากหลายทางชีวภาพเอาไว้ เนื่องจากจำนวนชนิดของสิ่งมีชีวิตจะบ่งชี้ถึงความซับซ้อน ความอุดมสมบูรณ์ และความสำคัญของระบบนิเวศ การลดลงของจำนวนชนิดจะทำให้ระบบนิเวศเสียสมดุลหรือล่มสลายได้ ดังนั้น การพัฒนาหรือการมีกิจกรรมใด ๆ เกิดขึ้นในพื้นที่ชายฝั่งทะเลจะต้องไม่ก่อให้เกิดการสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตใดชนิดหนึ่งไปจากระบบนิเวศนั้น ๆ

2. การใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลจะต้องไม่ทำให้จำนวนประชากรของสิ่งมีชีวิตชนิดใดชนิดหนึ่งลดลงจนไม่สามารถขยายพันธุ์ตามธรรมชาติได้

3. ต้องให้ระบบนิเวศชายฝั่งทะเลสามารถทำหน้าที่ และรักษาบทบาทได้ในระบบนิเวศนั้น ๆ และระบบนิเวศชายฝั่งโดยรวมที่มีความเชื่อมโยงกันให้อยู่ในสภาพที่สมดุล และมีความอุดมสมบูรณ์เช่นเดียวกับก่อนที่จะมีการพัฒนาหรือกิจกรรมการใช้ประโยชน์ทรัพยากรชายฝั่งทะเลในพื้นที่นั้น

4. ต้องเป็นการใช้ทรัพยากรที่จำเป็นโดยวิธีที่เหมาะสม มีประสิทธิภาพสูงสุด และไม่เกินขีดความสามารถของทรัพยากรนั้น ถ้าเป็นทรัพยากรประเภทที่มีชีวิต จะต้องให้สามารถฟื้นตัวเองได้ตามธรรมชาติ

แผนแม่บทการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตก (2541) โดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้วางแผนการพัฒนาโดยกำหนดยุทธศาสตร์โครงสร้างการพัฒนาของพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตกไว้ดังนี้

ด้านเศรษฐกิจ

1. จัดให้เป็นพื้นที่ส่วนหนึ่งเป็นฐานเศรษฐกิจหลัก
2. เป็นศูนย์กลางความเจริญแห่งใหม่
3. เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายฝั่งทะเลไทย-พม่า
4. เป็นแหล่งอุตสาหกรรมหลักชายฝั่งทะเล
5. เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจการผลิตเพื่อการส่งออก
6. เป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของประเทศ

ด้านสังคมและทรัพยากรมนุษย์

1. เป็นศูนย์กลางการศึกษาชั้นอุดมศึกษา
2. เป็นศูนย์กลางฝึกอบรมและพัฒนาคุณภาพแรงงาน

3. เป็นศูนย์การวิจัยและพัฒนา

ด้านทรัพยากรธรรมชาติและโครงสร้างพื้นฐาน

1. เป็นแหล่งน้ำขนาดใหญ่

2. เป็นศูนย์กลางคมนาคม

3. เป็นศูนย์กลางการผลิตพลังงานพื้นฐาน

การจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ

ปัจจุบันพื้นที่ชายฝั่งทะเลมีลักษณะของการใช้ประโยชน์ทรัพยากรที่มีความหลากหลายมาก ดังนั้นการจัดการจึงต้องมีหน่วยงานหลักที่มีหน้าที่รับผิดชอบ ตัดสินใจ และมีเครือข่ายหน่วยงานย่อยในการรวบรวมข้อมูลพื้นฐานด้านทรัพยากรชายฝั่ง ข้อมูลประเด็นปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีต และในปัจจุบัน การวางแผนนโยบาย กรอบมาตรการ ขั้นตอนการดำเนินการ การติดตามตรวจสอบ การประเมินผลการดำเนินงาน และการจัดการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรชายฝั่งพร้อมทั้งเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนร่วมในการใช้ทรัพยากรมีส่วนร่วมในขั้นตอนต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อให้การจัดการดำเนินการไปได้ทั้งระบบ มีจุดประสงค์เดียวกันเพื่อให้การใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชายฝั่งอย่างยั่งยืน จึงส่งผลให้ลักษณะกระบวนการจัดการพื้นที่ชายฝั่งทะเลในปัจจุบันเป็นรูปแบบของการจัดการแบบบูรณาการ

การจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ เป็นการจัดการที่มีแผนการดำเนินการอยู่บนพื้นฐานของการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชายฝั่งทะเลร่วมกัน และเพื่อให้เกิดความยั่งยืนในการใช้ทรัพยากร และระบบนิเวศ ดังนั้นจึงต้องพิจารณาด้านเศรษฐกิจ สังคม การปกครอง ลักษณะของทรัพยากรที่มีอยู่เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผนนโยบาย รวมทั้งกฎหมายที่บังคับใช้ ตลอดจนหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และประชาชนในพื้นที่ต้องมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการพื้นที่ชายฝั่ง

สมบัติ อยู่เมือง และศุภชัย ตั้งใจตรง (2546) ได้กล่าวไว้ว่า การจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ เป็นกระบวนการจัดการให้บริเวณชายฝั่งมีความยั่งยืน โดยครอบคลุมการจัดการหลายมิติ เป็นพลวัตร และวิวัฒนาการ วงจรของกระบวนการจัดการนี้ครอบคลุมตั้งแต่การรวบรวมข้อมูล ประเด็นปัญหา การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินการ และการติดตามประเมินผล การจัดการ

จะรับฟังข้อคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสีย และเปิดให้มีโอกาสเข้าร่วมในการจัดการทั้งกระบวนการ ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายร่วมทางสังคม จนถึงการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว การจัดการอย่างบูรณาการมีเป้าหมายที่จะก่อให้เกิดสมดุลระหว่างเป้าหมายทางสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการนันทนาการ ภายใต้ขีดจำกัดที่กำหนดโดยพลวัตรของธรรมชาติในพื้นที่ การจัดการลักษณะนี้จึงบูรณาการทั้งด้านวัตถุประสงค์ และเทคนิควิธีในการจัดการ บูรณาการทั้งมิติของพื้นที่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และองค์กรระดับต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ บูรณาการทั้งองค์ประกอบบนบกและในทะเล รวมทั้งการบูรณาการในมิติของเวลาและมิติของพื้นที่

Clark (1996) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการ คือ การประสานการใช้ประโยชน์ด้านทรัพยากรชายฝั่งที่มีอยู่ให้สามารถตอบสนองความต้องการการใช้ทรัพยากรชายฝั่งที่มีอยู่อย่างยั่งยืน โดยจำเป็นต้องจำแนกลักษณะการใช้ประโยชน์โดยมีลักษณะของทรัพยากร ความต้องการของสังคม และการพัฒนาด้านเศรษฐกิจโดยมีพื้นฐานอยู่บนการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรร่วมกัน

Lohmeyer, 1999 อ้างถึงใน วิฐิตยา เทวัญอิทธิกร, 2544 จุดมุ่งหมายของการจัดการชายฝั่งทะเลแบบบูรณาการ เพื่อให้เกิดการร่วมมือกันระหว่างผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการใช้ประโยชน์ทรัพยากร เพื่อป้องกันการบริโภคทรัพยากรจนเกินขีดจำกัดโดยผู้ใดผู้หนึ่ง และเพื่อเพิ่มผลประโยชน์ให้กับกลุ่มผู้ใช้ประโยชน์ทรัพยากรกลุ่มอื่น และการจัดการชายฝั่งทะเลแบบบูรณาการยังเป็นเครื่องมือที่จะช่วยปกป้องทรัพยากรในระยะยาวโดยการจัดการที่มองในภาพรวมทั้งหมด

นักกุล นุชบงค์ (2547) กล่าวถึงการจัดการชายฝั่งแบบบูรณาการว่า เป็นกระบวนการควบคุมซึ่งประกอบด้วยกฎหมาย และกรอบการทำงานที่ทำให้แผนการพัฒนาและแผนการจัดการเขตชายฝั่งทะเล ครอบคลุมจุดมุ่งหมายทางสิ่งแวดล้อมรวมทั้งทางสังคม และเป็นการจัดทำร่วมกันระหว่างผู้ได้รับผลกระทบ

สำหรับในช่วงก่อนปี พ.ศ. 2518 การจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลในด้านการดำเนินงานนั้น ได้ดำเนินในรูปแบบของการพิจารณาลักษณะปัญหาเฉพาะเรื่อง เช่น ด้านการประมง ป่าชายเลน แต่หลังจากปี พ.ศ. 2518 ได้มีการจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติขึ้น และดูแลปัญหาสภาพแวดล้อมในภาพรวมที่มีลักษณะบูรณาการ (ธีระยุทธ ภูเพ็ชร,

2545) ทำให้การจัดการทรัพยากรชายฝั่งเป็นโครงการที่มีการวางแผนดำเนินงานแบบผสมผสาน (Integrated approach) มากขึ้นเรื่อย ๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2518 ดังเช่น โครงการ Coastal Zone Management : Inner Gulf โครงการ Coastal Zone Management : Zone of Pattaya โครงการจัดการชายฝั่งทะเลภาคตะวันตกเกาะภูเก็ต โครงการจัดการชายฝั่งภาคตะวันออก โครงการจัดการลุ่มทะเลสาบสงขลา โครงการ Upper South Coastal Zone Management โครงการจัดการชายฝั่งจังหวัดภูเก็ต และการจัดการพื้นที่ภาคใต้ตอนบน

การจัดการทรัพยากรชายฝั่งระดับประเทศในปัจจุบัน ได้มีการประสานความร่วมมือจากหลายหน่วยงานทั้งใน และนอกประเทศ เข้ามาร่วมวางแผนโครงการเพื่อฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง ทำให้แผนการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเลมีการบูรณาการมากขึ้น ดังเช่น โครงการ Coastal Habitants and Resources Management Project : CHARM เป็นโครงการร่วมกับประชาคมยุโรป (EU) ในการช่วยเหลือด้านการจัดการทรัพยากรชายฝั่งทะเล โดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ได้มอบหมายให้กรมประมงเป็นหน่วยงานหลักในการประสานงานกับหน่วยงานอื่น และดำเนินโครงการ เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม พ.ศ. 2544 โดยมีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี (พ.ศ. 2546 - 2550) ซึ่งวัตถุประสงค์หลักโครงการ คือ เพื่อปรับปรุงฟื้นฟูสภาพของชายฝั่งทะเล โดยการปรับเปลี่ยนกรอบการดำเนินงานการจัดการเป็นแบบการจัดการร่วม (Co-Management) โดยภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่น และภาคเอกชน

การเปลี่ยนแปลงพื้นที่ชายฝั่งทะเล

สิน ลินสกุล และคณะ (2545) กล่าวว่า จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ชายฝั่งต่อเนื่องกับอ่าวไทยตอนบน แบ่งพื้นที่ชายฝั่งออกเป็น 2 ส่วน คือ ชายฝั่งส่วนบนวางตัวในทิศตะวันตกเฉียงเหนือ-ตะวันออกเฉียงเหนือ ส่วนตอนใต้จะวางในแนวเกือบเหนือใต้ ชายฝั่งที่มีการกัดเซาะรุนแรง เกิดขึ้น 2 บริเวณ คือ ชายฝั่งทะเลบ้านดอนมะขามและบ้านท่าทำเนียบ เขตอำเภอบ้านแหลม (ตารางที่ 2.1) การเปลี่ยนแปลงคิดเป็นระยะทาง 5 กิโลเมตร เกิดขึ้นมานานแล้ว การกัดเซาะที่เกิดขึ้นทำให้ป่าชายเลนด้านหน้าล้มตายไปเปลี่ยนสภาพชายฝั่งป่าชายเลนเป็นสันทรายบนเปลือกหอยทับอยู่บนดินเคลย์ของที่ราบน้ำขึ้นถึงวัดโคมนาราม และบ้านเรือนที่เคยอาศัยอยู่บริเวณนี้ต้องอพยพออกไป ส่วนสาเหตุที่ทำให้เกิดการกัดเซาะ คือ คลื่นลมที่มีความรุนแรงในฤดูมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือที่พัดผ่านอ่าวไทยเข้ามาปะทะกับชายฝั่งบริเวณนี้โดยตรง คลื่นที่กระทบชายฝั่งนี้ นอกจากจะพัดดินออกไปแล้วยังพัดพาทรายและเปลือกหอยจากทะเลด้านนอกเข้ามาทับ

ถมนในป่าชายเลนด้านนอก ทำให้ป่าชายเลนเสื่อมสภาพและล้มตายลงในที่สุด อีกบริเวณที่มีการกัดเซาะรุนแรง คือ บ้านบางเกตุ

ชายฝั่งทะเลที่มีการกัดเซาะปานกลาง คือ แหลมผักเบี้ย หาดเจ้าสำราญ ชายฝั่งบ้านหัวตาลและบ้านบางเก่า ชายฝั่งบ้านคลองเทียน ชายฝั่งบ้านหนองแจง-หนองแถม บ้านไทรย้อย บ้านบ่อเขียว (ตารางที่ 2.2)

การสะสมของพื้นที่ชายฝั่งของจังหวัดเพชรบุรี มีการสะสมตัวรวม 3 แห่ง คือ บ้านหาดเจ้าสำราญ ชายฝั่งบ้านท่า บ้านบางเก่า และชายฝั่งบ้านปากคลองชะอำ (ตารางที่ 2.3) ผลการสำรวจการเปลี่ยนแปลงชายฝั่งของจังหวัดเพชรบุรี ตลอดความยาว 75 กิโลเมตร พบว่า มีการกัดเซาะรุนแรงยาว 6.5 กิโลเมตร หรือ 7.8% การกัดเซาะปานกลางรวม 29 กิโลเมตร หรือ 38.7% ส่วนชายฝั่งที่มีการสะสมตัวความยาวประมาณ 6.2 กิโลเมตร หรือ 8.2% ชายฝั่งที่เหลืออีก 45.3% เป็นชายฝั่งที่คงสภาพที่มีการเปลี่ยนแปลงตามฤดูกาลทั้งที่มีการกัดเซาะและมีการสะสมตัว

ตารางที่ 2.1
ชายฝั่งที่มีการกัดเซาะรุนแรง

ชื่อชายฝั่ง	ชนิดของชายฝั่ง	ระยะทางยาวที่ถูกกัดเซาะ (กิโลเมตร)
บ้านดอนมะขาม-บ้านท่าทำเนียบ อ.บ้านแหลม	ที่ราบน้ำขึ้นถึง	5

ที่มา : สิน สินสกุล และคณะ (2545)

ตารางที่ 2.2
ชายฝั่งที่มีการกัดเซาะปานกลาง

ชื่อชายฝั่ง	ชนิดของชายฝั่ง	ระยะทางยาวที่ถูกกัดเซาะ (กิโลเมตร)
แหลมผักเบี้ย อ.บ้านแหลม	สันดอนจะงอย	3.5
หาดเจ้าสำราญ อ.เมือง	หาดทรายปัจจุบัน	1.0
บ้านห้วยตาล-บ้านบางเก่า อ.เมือง	หาดทรายปัจจุบัน	12
บ้านคลองเทียน อ.ชะอำ	หาดทรายปัจจุบัน	1.5
บ้านหนองแจง-บ้านหนองแขม อ.ชะอำ	หาดทรายปัจจุบัน	4.0
บ้านบางไทรน้อย-บ้านป้อเขียะ อ.ชะอำ	หาดทรายปัจจุบัน	8.0

ที่มา : สิน สินสกุล และคณะ (2545)

ตารางที่ 2.3
ชายฝั่งที่มีการสะสมตัว

ชื่อชายฝั่ง	ชนิดของชายฝั่ง	ระยะทางยาวที่ถูกกัดเซาะ (กิโลเมตร)
บ้านหาดเจ้าสำราญ อ.เมือง	สันดอนทราย	2
บ้านท่า-บ้านบางเก่า	หาดทรายปัจจุบัน	3
บ้านปากคลองชะอำ	หาดทรายปัจจุบัน	1

ที่มา : สิน สินสกุล และคณะ (2545)

วรารัตน์ ตรีธนะวัต (2544) ศึกษาด้านศักยภาพกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเลตั้งแต่ปากแม่น้ำเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี ถึงปากแม่น้ำปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาศักยภาพของประชาชนในด้านการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล โดยวิเคราะห์ (1) การเปิดรับข่าวสารทั่วไป (2) การแสวงหาข่าวสาร (3) การติดต่อสื่อสารกับสื่อบุคคล (4) ความตระหนักในปัญหาการกัดเซาะ นอกจากนี้ยังศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

ศักยภาพของผู้นำชุมชนตามทัศนะของประชาชน หาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะประชากรกับศักยภาพของประชาชนและการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล หาความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพของประชาชนกับการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล และหาความสัมพันธ์ระหว่างศักยภาพของผู้นำชุมชนตามทัศนะของประชาชนกับการมีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาการกัดเซาะชายฝั่งทะเล

กระแสน้ำ (Current) เป็นปัจจัยทางกายภาพที่สำคัญต่อระบบนิเวศในทะเล เพราะเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดการพัดพาของสิ่งมีชีวิต และธาตุอาหารในทะเล นอกจากนี้กระแสน้ำใกล้ฝั่ง ซึ่งเกิดจากคลื่นพัดเข้าฝั่งเป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดการเคลื่อนไหวเปลี่ยนแปลงลักษณะทางกายภาพของชายฝั่ง ซึ่งทิศทางของกระแสน้ำมี 2 ทิศทาง คือ ในช่วงน้ำขึ้น น้ำจะไหลขึ้นทางเหนือและน้ำลงในทิศทางตรงข้ามกันและขนานกับชายฝั่ง สำหรับลักษณะการไหลเวียนของกระแสน้ำในอ่าวไทยจะมีลักษณะแตกต่างกันไปตามฤดูกาล (ภาพที่ 2.1)

ภาพที่ 2.1

กระแสน้ำบริเวณผิวน้ำทะเลของอ่าวไทย

(1) กระแสน้ำบริเวณผิวน้ำในเดือนมกราคม ถึง มีนาคม

ภาพที่ 2.1 (ต่อ)
กระแสผิวน้ำน้ำทะเลของอ่าวไทย

(2) กระแสน้ำบริเวณผิวน้ำในเดือนเมษายน ถึง มิถุนายน

(3) กระแสน้ำบริเวณผิวน้ำในเดือนกรกฎาคม ถึง กันยายน

ภาพที่ 2.1 (ต่อ)
กระแสผิวน้ำน้ำทะเลของอ่าวไทย

(4) กระแสน้ำบริเวณผิวน้ำในเดือนตุลาคม ถึง ธันวาคม
ที่มา : ธีระยุทธ ภูเพ็ชร (2547)

ทรัพยากรชายฝั่งทะเลเพชรบุรี

ทรัพยากรน้ำ

แม่น้ำเพชรบุรี ต้นน้ำเกิดจากเทือกเขาสูงชันทางด้านตะวันตกของจังหวัด ไหลผ่านอำเภอแก่งกระจาน อำเภอท่ายาง อำเภอบ้านลาด อำเภอเมือง ลงสู่อ่าวไทยที่อำเภอบ้านแหลม มีความยาว 210 กิโลเมตร เป็นแม่น้ำที่มีความสำคัญของจังหวัดเพชรบุรีตั้งแต่ในอดีตจนถึงปัจจุบัน

แม่น้ำบางตะบูน เป็นสาขาของแม่น้ำเพชรบุรีซึ่งไหลย้อนขึ้นไปทางเหนือ ไหลผ่านอำเภอเขาย้อย อำเภอบ้านแหลม ออกสู่อ่าวไทยที่ปากอ่าวบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม มีความยาวประมาณ 13 กิโลเมตร

ทรัพยากรป่าชายเลนและป่าชายหาด

จังหวัดเพชรบุรี มีพื้นที่ป่าไม้ ตาม พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 (พื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติบางส่วน ประกาศเป็นเขตอุทยานแห่งชาติ วนอุทยาน และเขตห้ามล่าสัตว์ป่า) จำนวน 2,397,600 ไร่ คิดเป็น ร้อยละ 61.62 ของพื้นที่ทั้งหมด (3,890,711 ไร่) โดยมีป่าชายเลน 36,125 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.93 ของพื้นที่ทั้งหมด และป่าชายหาด 187.5 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.00005 ของพื้นที่ทั้งหมด (กรมป่าไม้, 2545)

การประมงทางทะเล

จังหวัดเพชรบุรีมีพื้นที่ติดต่อกับชายฝั่งทะเลด้านตะวันออกติดต่อกับอ่าวไทยตั้งแต่อำเภอบ้านแหลมจนถึงอำเภอชะอำ รวมระยะทางประมาณ 82 กิโลเมตร ทำให้อาชีพการประมงเป็นอาชีพที่มีความสำคัญและสร้างรายได้ให้กับจังหวัดสูงมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ชายฝั่งอำเภอบ้านแหลมเป็นแหล่งเพาะเลี้ยงหอยแครงที่สำคัญของประเทศ (สำนักงานประมงจังหวัดเพชรบุรี, 2548)

ปริมาณสัตว์น้ำทะเลจากการทำประมง ในปี พ.ศ. 2546 - 2547

1. จากการประกอบการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

1.1 กุ้งทะเล ผู้ประกอบการ 635 ราย ผลผลิต 1,832 ตัน

1.2 หอยแครง ผู้ประกอบการ 189 ราย ผลผลิต 5,848 ตัน

1.3 หอยแมลงภู่ ผู้ประกอบการ 167 ราย ผลผลิต 2,753 ตัน

2. จากการประกอบการด้วยเครื่องมือประมงทะเล

2.1 จำนวนเรือประมงที่ใช้ประกอบการ จำนวน 1,125 ลำ ผลผลิต 6,320.5 ตัน

3. ครั้วเรือนประมง 1,650 ครั้วเรือน

4. ท่าเทียบเรือ 11 แห่ง

5. โรงงานผลิตภัณฑ์สัตว์น้ำแช่เยือกแข็ง 1 แห่ง

6. โรงงานน้ำแข็ง 5 แห่ง
7. โรงงานน้ำปลา 2 แห่ง
8. สถานแปรรูปสัตว์น้ำเบื้องต้น 10 แห่ง

การท่องเที่ยวพื้นที่ชายฝั่งทะเลเพชรบุรี

จังหวัดเพชรบุรีมีสภาพทางธรรมชาติและภูมิประเทศอันสวยงามหลากหลาย จึงส่งผลให้จังหวัดเพชรบุรีมีสถานที่ท่องเที่ยวมากมายและสมบูรณ์ไม่ว่าจะเป็นชายหาด ทะเลอันสวยงาม น้ำตก ถ้ำ ป่า เขา ที่ยังคงธรรมชาติอันงดงาม ตลอดจนทะเลสาบน้ำจืดขนาดใหญ่ นอกจากนี้ จังหวัดเพชรบุรียังมีแหล่งศึกษางานด้านศิลปวัฒนธรรมประเพณีจำนวนมากด้วย

สำหรับสถิติการท่องเที่ยวภายในจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ข้อมูลสถิติของการท่องเที่ยวของอำเภอชะอำ จังหวัดเพชรบุรี พบว่า ในปี พ.ศ. 2547 ถึงปี พ.ศ. 2549 มีสถิติการท่องเที่ยว คือ ในปี พ.ศ. 2547 มีผู้มาท่องเที่ยวและทัศนอาจร จำนวน 3,307,988 คน เป็นชาวไทย 3,051,837 คน ชาวต่างประเทศ 256,151 คน นำรายได้สู่จังหวัด 7,624.49 ล้านบาท (ตารางที่ 2.4) ปี พ.ศ. 2548 ผู้มาท่องเที่ยวและทัศนอาจร จำนวน 3,392,574 คน เป็นชาวไทย 3,121,353 คน ชาวต่างประเทศ 271,221 คน นำรายได้สู่จังหวัด 6,367.99 ล้านบาท (ตารางที่ 2.5) และปี พ.ศ. 2549 ผู้มาท่องเที่ยวและทัศนอาจร จำนวน 3,643,411 คน เป็นชาวไทย 3,236,700 คน ชาวต่างประเทศ 406,711 คน นำรายได้สู่จังหวัด 7,885.90 ล้านบาท (ตารางที่ 2.6)

เมื่อเปรียบเทียบข้อมูลการมาเยี่ยมเยือน ปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547 พบว่า แนวโน้มของนักท่องเที่ยวและนักทัศนอาจร มีแนวโน้มมากขึ้น (ตารางที่ 2.7) เช่นเดียวกับเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลการมาเยี่ยมเยือน ปี พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน (ตารางที่ 2.8) และเมื่อเปรียบเทียบจำนวนโรงแรม และผู้เยี่ยมเยือน พ.ศ. 2544 – 2548 พบว่า แนวโน้มของนักท่องเที่ยวและนักทัศนอาจร มีแนวโน้มมากขึ้นเรื่อยๆ แต่นักท่องเที่ยวและนักทัศนอาจร ชาวต่างประเทศลดลงในปี พ.ศ. 2546 แต่เพิ่มขึ้นในปีต่อมา (ตารางที่ 2.9) สำหรับข้อมูลจำนวนผู้เข้าพักในโรงแรม ปี พ.ศ. 2548 และ พ.ศ. 2549 พบว่า เป็นชาวไทย 963,108 คน ในปี พ.ศ. 2548 และ 1,054,754 คน ในปี พ.ศ. 2549 ส่วนข้อมูลจำนวนผู้เข้าพักชาวต่างประเทศที่มากที่สุด พบว่า เป็นชาวอังกฤษ เยอรมัน สวีเดน และฟินแลนด์ ตามลำดับ (ตารางที่ 2.10)

ตารางที่ 2.4
ข้อมูลผู้มาเยี่ยมเยือน จังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2547

รายการข้อมูล	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน	3,051,837	256,151	3,307,988
นักท่องเที่ยว	1,207,421	185,125	1,392,546
นักทัศนาจร	1,844,415	71,026	1,915,442
จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือนจำแนกตามพาหนะการ	3,051,837	256,151	3,307,988
เดินทาง			
เครื่องบิน	-	-	-
รถไฟ	330,684	13,684	344,368
รถโดยสารประจำทาง	913,551	79,550	993,101
รถส่วนตัว	1,807,602	162,917	1,970,519
อื่น ๆ	-	-	-
จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทที่พัก	1,207,421	185,125	1,392,546
โรงแรม	555,135	182,833	737,968
เกสต์เฮาส์	60,900	1,421	62,321
บังกะโล/รีสอร์ท	387,926	871	388,797
บ้านญาติ/เพื่อน	189,630	-	189,680
ที่พักในอุทยานฯ	5,532	-	5,532
บ้านรับรองฯ	7,037	-	7,037
อื่น ๆ	1,211	-	1,211
ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)	1.71	4.44	2.07
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน (บาท)	1,350.71	2,631.25	1,589.19
นักท่องเที่ยว	1,728.80	2,759.22	2,022.83
นักทัศนาจร	928.46	1,149.44	936.67
รายได้ (ล้านบาท)	5,273.48	2,351.01	7,624.49
นักท่องเที่ยว	3,561.00	2,269.37	5,830.37
นักทัศนาจร	1,712.48	81.64	1,794.12

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550)

ตารางที่ 2.5
ข้อมูลผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2548

รายการข้อมูล	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	3,121,353	271,221	3,392,574
นักท่องเที่ยว	1,207,153	197,588	1,404,741
นักทัศนอาจร	1,914,200	73,633	1,987,833
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนจำแนกตามพาหนะการเดินทาง	3,121,353	271,221	3,392,574
เครื่องบิน	-	-	-
รถไฟ	243,111	51,222	294,333
รถโดยสารประจำทาง	530,736	78,712	609,448
รถส่วนตัว	2,347,506	141,287	2,488,793
อื่น ๆ	-	-	-
จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทที่พัก	1,207,153	197,588	1,404,741
โรงแรม	436,304	190,210	626,514
เกสต์เฮาส์	84,859	798	85,657
บังกะโล/รีสอร์ท	441,945	29	441,974
บ้านญาติ/เพื่อน	204,232	6,159	210,391
ที่พักในอุทยานฯ	32,204	392	32,596
บ้านรับรองฯ	5,892	-	5,892
อื่น ๆ	1,717	-	1,717
ระยะเวลาพำนักเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)	1.62	3.82	1.93
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน (บาท)	1,331.95	2,093.82	1,478.65
นักท่องเที่ยว	1,915.05	2,201.18	2,008.30
นักทัศนอาจร	855.78	992.22	860.83
รายได้ (ล้านบาท)	4,631.72	1,736.27	6,367.99
นักท่องเที่ยว	2,993.59	1,663.21	4,656.80
นักทัศนอาจร	1,638.13	73.06	1,711.19
จำนวนครั้งเฉลี่ยของการเดินทางในรอบปี (ครั้ง)	3.45	3.00	3.42
นักท่องเที่ยว	3.45	3.11	3.41
นักทัศนอาจร	3.45	2.70	3.42

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550)

ตารางที่ 2.6
ข้อมูลผู้เยี่ยมเยือนจังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2549

รายการข้อมูล	ชาวไทย	ชาวต่างประเทศ	รวม
จำนวนผู้เยี่ยมเยือน	3,236,700	406,711	3,643,411
นักท่องเที่ยว	1,290,146	313,457	1,603,603
นักทัศนาจร	1,946,554	93,254	2,039,808
จำนวนผู้เยี่ยมเยือนจำแนกตามพาหนะการเดินทาง	3,236,700	406,711	3,643,411
เครื่องบิน	-	-	-
รถไฟ	283,505	51,343	334,848
รถโดยสารประจำทาง	576,056	138,984	715,040
รถส่วนตัว	2,377,139	216,384	2,593,523
อื่น ๆ	-	-	-
จำนวนนักท่องเที่ยวจำแนกตามประเภทที่พัก	1,290,146	313,457	1,603,603
โรงแรม	482,394	309,319	791,713
เกสต์เฮาส์	110,122	2,040	112,162
บังกะโล/รีสอร์ต	462,238	173	462,411
บ้านญาติ/เพื่อน	204,813	1,291	206,104
ที่พักในอุทยานฯ	17,404	634	18,038
บ้านรับรองฯ	3,021	-	3,021
อื่น ๆ (อพาร์ทเมนต์ วัด เป็นต้น)	10,154	-	10,154
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)	1.82	3.39	2.13
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน (บาท)	1,267.48	2,116.63	1,447.73
นักท่องเที่ยว	1,581.78	2,210.51	1,777.94
นักทัศนาจร	888.99	1,046.50	896.20
รายได้ (ล้านบาท)	5,438.50	2,447.40	7,885.90
นักท่องเที่ยว	3,708.02	2,349.81	6,057.83
นักทัศนาจร	1,730.48	97.59	1,828.07
จำนวนครั้งเฉลี่ยของการเดินทางในรอบปี (ครั้ง)	1.44	1.63	1.46
นักท่องเที่ยว	1.41	1.76	1.48
นักทัศนาจร	1.46	1.18	1.44

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550)

ตารางที่ 2.7

ข้อมูลการมาเยี่ยมเยือนจังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2546 และ พ.ศ. 2547

รายการข้อมูล	2547	2546	อัตราการ เพิ่ม-ลด (%)
จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน	3,307,988	3,233,079	+ 2.32
ชาวไทย	3,051,837	2,994,644	+ 1.91
ชาวต่างประเทศ	256,151	238,435	+ 7.43
จำนวนนักท่องเที่ยว	1,392,546	1,381,195	+ 0.82
ชาวไทย	1,207,421	1,209,947	- 0.21
ชาวต่างประเทศ	185,125	171,248	+ 8.10
จำนวนนักท่องเที่ยวที่พักรแรม	1,915,442	1,851,884	+ 3.43
ชาวไทย	1,844,415	1,784,697	+ 3.35
ชาวต่างประเทศ	71,026	67,187	+ 5.71
จำนวนนักท่องเที่ยวที่พักรแรม	1,189,086	1,209,085	- 1.65
ชาวไทย	1,003,961	1,037,837	- 3.26
ชาวต่างประเทศ	185,125	171,248	+ 8.10
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)	2.07	2.01	+2.99
ชาวไทย	1.71	1.70	+0.59
ชาวต่างประเทศ	4.44	4.18	+6.22

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550)

ตารางที่ 2.8

ข้อมูลการมาเยี่ยมเยือนจังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ.2548 และ พ.ศ.2549

รายการข้อมูล	2548	อัตราการ เพิ่ม-ลด (%)	2549	อัตราการ เพิ่ม-ลด (%)
จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน	3,392,574	+ 2.56	3,643,411	+ 7.39
ชาวไทย	3,121,353	+ 2.28	3,236,700	+ 3.70
ชาวต่างประเทศ	271,221	+ 5.88	406,711	+ 49.96
จำนวนนักท่องเที่ยว	1,404,741	+ 0.88	1,603,603	+ 14.16
ชาวไทย	1,207,153	- 0.02	1,290,146	+ 6.88
ชาวต่างประเทศ	197,588	+ 6.73	313,457	+ 58.64
จำนวนนักทัศนอาจร	1,987,833	+ 3.78	2,039,808	+ 2.61
ชาวไทย	1,914,200	+ 3.78	1,946,554	+ 1.69
ชาวต่างประเทศ	73,633	+ 3.67	93,254	+ 26.65
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)	1.93	-	2.13	-
ชาวไทย	1.62	-	1.82	-
ชาวต่างประเทศ	3.82	-	3.39	-
ค่าใช้จ่ายเฉลี่ย/คน/วัน (บาท)				
ผู้มาเยี่ยมเยือน	1,478.65	- 6.96	1,447.73	+ 6.66
ชาวไทย	1,331.95	- 1.39	1,267.48	+ 5.69
ชาวต่างประเทศ	2,093.82	- 20.42	2,116.63	+ 1.09
นักท่องเที่ยว	2,008.30	- 0.72	1,777.94	+ 3.22
ชาวไทย	1,915.05	+ 10.77	1,581.78	+ 2.93
ชาวต่างประเทศ	2,201.18	- 20.22	2,210.51	+ 0.42
นักทัศนอาจร	860.83	- 8.10	896.20	+ 4.11
ชาวไทย	855.78	- 7.83	888.99	+ 3.88
ชาวต่างประเทศ	992.22	- 13.68	1,046.50	+ 5.47
รายได้ (ล้านบาท)				
ผู้มาเยี่ยมเยือน	6,367.99	- 16.48	7,885.90	+ 23.84
ชาวไทย	4,631.72	- 12.17	5,438.50	+ 17.42
ชาวต่างประเทศ	1,736.27	- 26.15	2,447.40	+ 40.96
โรงแรมที่พัก				
จำนวนโรงแรม (แห่ง)	121	+ 23.47	121	0
จำนวนห้องพัก (ห้อง)	4,762	+ 5.49	4,762	0
อัตราการจองห้องพัก (%)	45.91	+ 0.23	45.00	- 0.91
ระยะเวลาพำนักรเฉลี่ยของนักท่องเที่ยว (วัน)	1.65	0	1.49	- 0.16
จำนวนผู้พำนักร	1,154,145	- 2.94	1,366,286	+ 18.38
ชาวไทย	963,108	- 4.07	1,054,754	+ 9.52
ชาวต่างประเทศ	191,037	+ 3.19	311,532	+ 63.07

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550)

ตารางที่ 2.9

จำนวนโรงแรม และผู้เยี่ยมชมเยือนจังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ. 2544 – 2548

รายการ	2544	2545	2546	2547	2548
จำนวนโรงแรม (แห่ง)	69	71	86	98	121
จำนวนห้องพัก (ห้อง)	3,688	3,799	4,129	4,514	4,762
จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน	3,061,990	3,220,686	3,233,079	3,307,988	3,392,574
ชาวไทย	2,746,376	2,898,914	2,994,644	3,051,837	3,121,353
ชาวต่างประเทศ	315,614	321,772	238,435	256,151	271,221
จำนวนนักท่องเที่ยว	1,320,528	1,391,734	1,381,195	1,392,546	1,404,741
ชาวไทย	1,094,268	1,160,714	1,209,947	1,207,421	1,207,153
ชาวต่างประเทศ	226,260	231,020	171,248	185,125	197,588
จำนวนนักทัศนาจร	1,741,462	1,828,952	1,851,884	1,915,442	1,987,833
ชาวไทย	1,652,108	1,738,200	1,784,697	1,844,416	1,914,200
ชาวต่างประเทศ	89,354	90,752	67,187	71,026	73,633

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550)

ตารางที่ 2.10

จำนวนผู้เข้าพักในโรงแรม จังหวัดเพชรบุรี ปี พ.ศ.2548 และ พ.ศ.2549

สัญชาติ	มกราคม - ธันวาคม		
	2549	2548	อัตราการเพิ่ม-ลด (%)
ไทย	1,054,754	963,108	+ 9.52
มาเลเซีย	748	839	- 10.85
สิงคโปร์	1,640	671	+ 144.41
จีน	1,968	919	+ 114.15
ฮ่องกง	2,435	1,192	+ 104.28
ญี่ปุ่น	4,038	3,102	+ 30.17
เกาหลี	12,645	6,320	+ 100.08
ไต้หวัน	743	357	+ 108.12
ออสเตรเลีย	2,715	2,130	+ 27.46
เบลเยียม	3,774	4,118	- 8.35
เดนมาร์ก	8,212	5,865	+ 40.02
ฝรั่งเศส	8,451	4,223	+ 100.12
เยอรมัน	48,774	26,340	+ 85.17
อิตาลี	1,964	1,146	+ 71.38
เนเธอร์แลนด์	21,410	13,001	+ 64.68
สวีเดน	28,142	20,376	+ 38.11
สวิตเซอร์แลนด์	8,309	5,237	+ 58.66
อังกฤษ	54,929	48,078	+ 14.25
สหรัฐอเมริกา	7,534	3,340	+ 125.57
แคนาดา	3,112	1,837	+ 69.41
ตะวันออกกลาง	610	204	+ 199.02
ออสเตรเลีย	5,243	3,789	+ 38.37
นิวซีแลนด์	942	1,022	- 7.83
อินเดีย	611	416	+ 46.88
รัสเซีย	1,184	309	+ 283.17
ยุโรปตะวันออก	790	154	+ 412.99
อินโดนีเซีย	127	158	- 19.62
ฟิลิปปินส์	410	427	- 3.98
ฟินแลนด์	29,196	18,755	+ 55.67
นอร์เว	17,067	8,923	+ 91.27
สเปน	410	194	+ 111.34
อัฟริกา	29	9	+ 222.22
พม่า	15	73	- 79.45
อิสราเอล	82	66	+ 24.24
ลาว	48	33	+ 45.45
เวียดนาม	52	48	+ 8.33
อื่นๆ	33,173	7,366	+ 350.35
รวม	1,366,286	1,154,145	+ 18.38

ที่มา : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (2550)

แหล่งท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลจังหวัดเพชรบุรี

ชายหาดชะอำ ภายหลังจากที่หัวหินมีชื่อเสียง ที่ดินบริเวณหัวหินถูกจับจองหมด เจ้านายและขุนนางสมัยนั้นจึงหาที่พักผ่อนแห่งใหม่ สมเด็จพระนารายณ์ทรงพบว่าเป็นชายหาดที่สวยงามไม่แพ้หัวหิน จึงทำให้ชะอำเป็นที่รู้จักตั้งแต่นั้นมา

หาดเจ้าสำราญ ในอดีตเป็นหาดที่มีความสะอาด สวยงามและเป็นสถานที่ที่กษัตริย์ในสมัยอยุธยาหลายพระองค์ เคยเสด็จมาประทับแรม รวมถึงรัชกาลที่ 6 ก็ทรงโปรดปรานที่แห่งนี้นมาก ถึงกับทรงสร้างพระตำหนักเจ้าสำราญขึ้นด้วยเหตุนี้จึงได้ชื่อว่า หาดเจ้าสำราญ

หาดปึกเตียน เป็นสถานที่ที่มีความสวยงามของชายหาดและไม่มีผู้คนพลุกพล่าน เป็นหาดที่ขาวสะอาดและกว้างขวางมาก

ชายทะเลอำเภอบ้านแหลม สภาพชายฝั่งเป็นหาดโคลน เป็นแหล่งเพาะเลี้ยงหอยแครงที่ใหญ่ที่สุดในประเทศไทยที่ตำบลบางตะนูน มีการเก็บหอยแมลงภู่และหอยชนิดอื่น ๆ ที่ตำบลบางขุนไทร และชายทะเลอำเภอบ้านแหลมเหมาะสำหรับการพักผ่อนหาประสบการณ์ในสิ่งแปลกใหม่

แหลมหลวง มีลักษณะเป็นปลายแหลมของหาดทราย ยื่นยาวออกไปในทะเลประมาณ 2 กิโลเมตร เป็นชายทะเลภาคใต้แห่งเดียวที่สามารถชมได้ทั้งพระอาทิตย์ขึ้น และพระอาทิตย์ตก เป็นแหลมทรายที่ยาวที่สุดของประเทศ ได้ชื่อว่าเป็นทรายเม็ดแรกของอ่าวไทย ตั้งอยู่ในตำบลแหลมผักเบี้ย อำเภอบ้านแหลมห่างจากตัวเมืองเพชรบุรี 15 กิโลเมตร

ข้อมูลทั่วไปในพื้นที่ศึกษาระดับตำบล

ตำบลหาดเจ้าสำราญ อำเภอเมือง จังหวัดเพชรบุรี

ตำบลหาดเจ้าสำราญมีสภาพพื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นที่ราบลาดเอียงลงสู่อ่าวไทย และเป็นที่ยาวชายฝั่งตลอดแนวตะวันออกที่ติดกับอ่าวไทย มีลำคลองธรรมชาติไหลผ่าน ได้แก่ คลองบางทะลุ คลองหัวตาลและคลองใหญ่ แล้วไหลลงสู่ทะเลอ่าวไทยบริเวณปากแม่น้ำที่บ้านแหลมผักเบี้ย ซึ่งเป็นเขตแดนที่ติดกับตำบลแหลมผักเบี้ย สภาพทางธรณีวิทยา ดินส่วนใหญ่จะเป็นชุดสมุทรปราการ ซึ่งระบายน้ำไม่ดี และเป็นดินเค็ม

ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเพาะปลูกและการประมง นอกจากนี้พื้นที่ของตำบลหาดเจ้าสำราญยังมีชายหาดที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว จึงก่อให้เกิดอาชีพบริการด้านการท่องเที่ยวด้วย นอกจากนี้ตำบลหาดเจ้าสำราญยังไม่มีระบบการจัดการน้ำเสีย น้ำเสียจากครัวเรือนส่วนใหญ่จะปล่อยให้ซึมผ่านผิวดินหรือปล่อยลงแม่น้ำลำคลอง ซึ่งจะทำให้ น้ำในลำคลองมีสภาพเป็นสีดำและส่งกลิ่นรบกวน

ตำบลบางตะบูน อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ตำบลบางตะบูนมีสภาพเป็นที่ราบลุ่มและเป็นที่ราบเรียบชายฝั่งทะเล มีน้ำท่วมถึง มีคลองบางตะบูนเป็นคลองหลักของพื้นที่ในบริเวณนี้ ไหลผ่านตำบลบางตะบูนทางตอนใต้ และเป็นคลองที่แบ่งเขตแดนระหว่างตำบลบางตะบูน และตำบลบางตะบูนออก ไหลลงสู่อ่าวไทยที่อ่าวบางตะบูน สภาพบริเวณปากอ่าวทั้งสองฝั่งคลองบางตะบูนเป็นพื้นที่ป่าชายเลน โดยป่าชายเลนในบริเวณนี้เป็นป่าชายเลนที่มีสภาพไม่สมบูรณ์ ส่วนใหญ่ประชาชนใช้เลี้ยงกุ้ง ในปัจจุบันมีเนื้อที่ป่าชายเลนเหลือน้อยมาก เนื่องจากมีการบุกรุกป่าชายเลนเพื่อใช้ทำนาุ้ง เมื่อหยุดการเลี้ยงกุ้งแล้วจะปล่อยให้กลายเป็นพื้นที่ว่างเปล่า สำหรับชายหาดมีสภาพส่วนใหญ่เป็นโคลน สภาพพื้นที่ทั่วไปเป็นตะกอนที่ราบลุ่ม ประกอบด้วยกรวดทรายของแม่น้ำ ทรายแป้งและดินโคลนที่ถูกพัดพามาสะสมตัวตามที่ราบลุ่มชายฝั่งทะเล

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนี้ประกอบอาชีพประมงและเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเป็นหลัก เนื่องจากความอุดมสมบูรณ์ของสัตว์น้ำของป่าชายเลน และสภาพของหาดที่เป็นโคลนที่สามารถเพาะเลี้ยงหอยแครง และหอยแมลงภู่ได้ดี

ตำบลบางตะบูนออก อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ตำบลบางตะบูนออกมีสภาพเป็นที่ราบลุ่มและที่ราบชายฝั่งทะเล มีน้ำท่วมถึง มีคลองบางตะบูนเป็นคลองหลัก ไหลผ่านทางตอนเหนือของตำบลบางตะบูนออก ไหลลงสู่อ่าวไทยที่อ่าวบางตะบูน สภาพบริเวณพื้นที่ปากอ่าวและสองฝั่งของคลองบางตะบูน เป็นพื้นที่ป่าชายเลน และหาดทรายส่วนใหญ่เป็นโคลน และพื้นที่ทางด้านทิศใต้ส่วนใหญ่เป็นที่ราบลุ่มป่าชายเลน พื้นที่ทั่วไปเป็นตะกอนที่ราบลุ่ม ประกอบด้วยกรวดทรายของแม่น้ำ ทรายแป้งและดินโคลนที่ถูกพัดพามาสะสมตัวตามที่ราบลุ่มและชายฝั่งทะเล

ประชาชนในพื้นที่ใช้พื้นที่ส่วนใหญ่ในการทำนาทุ่ง เลี้ยงหอยแครง และหอยแมลงภู่ นอกจากนั้นเป็นการทำประมงชายฝั่ง เช่น ลอยอวนปูม้า และกุ้งทะเล เป็นต้น ในบริเวณนี้เริ่มมีการทำนาเกลือบ้างเล็กน้อย บริเวณติดกับพื้นที่ตำบลบ้านแหลม ประชาชนส่วนใหญ่สร้างบ้านเรือนอยู่บริเวณริมสองฝั่งคลองบางตะบูน จึงทำให้มีชุมชนในบริเวณนี้หนาแน่น คราวเรือนส่วนใหญ่จะปล่อยน้ำเสียที่ยังไม่ได้ผ่านการบำบัดลงในแม่น้ำลำคลองทำให้เกิดปัญหาน้ำเสีย

ตำบลบ้านแหลม อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี

ตำบลบ้านแหลมเป็นที่ราบลุ่ม และเป็นที่ราบชายฝั่งทะเล มีน้ำท่วมถึง ชายทะเลด้านทิศตะวันออกของตำบล จะมีพื้นที่ป่าชายเลนซึ่งใช้เป็นพื้นที่ป่าไม้ซึ่งมีเหลืออยู่บ้าง มีการปลูกไม้โกงกางและพันธุ์ไม้น้ำอื่น ๆ เพื่อเสริมพื้นที่ป่าชายเลน ให้เป็นพื้นที่กั้นระหว่างพื้นที่ทะเลและพื้นที่บนบก (Buffer Zone) และมีแม่น้ำเพชรบุรีไหลผ่านกลางตำบล สภาพทางธรณีวิทยาพื้นที่ทั่วไปเป็นตะกอนที่ราบลุ่มประกอบด้วยกรวดทรายแม่น้ำ ทรายแป้งและดินโคลนที่ถูกพัดพามาสะสมตัวตามที่ราบลุ่มและชายฝั่งทะเล

ประชาชนที่อาศัยอยู่ในตำบลนี้ประกอบอาชีพประมง การทำนาเกลือ การทำนาทุ่ง การเพาะเลี้ยงหอยแครง และหอยแมลงภู่ เป็นหลัก